किंतद्भगवतःस्वरूपंयस्मिन्मनोधारणांविधायमायांतरंतीत्यपेक्षायामाह शश्वदितिद्वाभ्याम् यद्ब्रह्मेतिविदुर्मुनयः तद्वैभगवतःस्वरूपम् किंतद्ब्रह्मत दाह अजस्रंनित्यंचतत्सुखंच विशोकंचेति अजस्रसुखत्वेहेतुः शश्वत्सदाप्रशांतमतोनित्यसुखरूपम् विशोकत्वेहेतुः अभयम् कुतःयतःसमं भेद शून्यम् अतोऽभयम् द्वितीयाद्वैभयंभवतीतिश्रुतेः तत्कुतः यतःप्रतिबोधमात्रम् ज्ञानैकरसम् ननुज्ञानस्यापिनीलपीताद्याकारेणचक्षुरादिकरणभे देनचभेदोदृश्यते न शुद्धंनिर्मलम् ननुदर्शितोविषयकरणोपरागरूपोमलइत्यतआह सदसतःपरं विषयकरणसंगशून्यम् वृत्तेरेवतदुपरागोनज्ञान स्येतिभावः ननुतथाऽपिज्ञात्रासहभेदःस्यात् न आत्मतत्त्वमात्मनोज्ञातुःस्वरूपमेवतत् नततोभिन्नम् ननुतंत्वौपनिषदंपुरुषंपृच्छामीतिशब्दबोध्य त्वप्रतीतेःकुतोबोधरूपत्वंतत्राह शब्दोनयत्रेति आरोपितनिवृत्तावेवशब्दस्यव्यापारोनतद्बोधइत्यर्थः ननुचभवतुनामनिरस्तभेदज्ञानरूपत्वाद्विशो

शश्वत्प्रशांतमभयंप्रतिबोधमात्रंशुद्धंसमंसदसतःपरमात्मतत्त्वम्॥ शब्दोनयत्रपुरुकारकवाक्रियाऽर्थोमा यापरैत्यभिमुखेचविलज्जमाना॥ ४७॥ तद्वैपदंभगवतःपरमस्यपुंसोब्रह्मेतियद्विदुरजस्रसुखंविशोकम्॥ स ध्यङ्नियम्ययतयोयमकर्तहेतिंजह्युःस्वराडिवनिपानखनित्रमिंद्रः॥ ४८॥

कत्वम् सुखस्यतुनानाकारकसाध्य

क्रियाफलत्वात्कथमजस्रसुखत्वंतस्येत्यतआह यत्रबहुकारकसाध्यः क्रियार्थः उत्पाद्यादिचतुर्विधंक्रियाफलंचनास्ति इंद्रियैर्ज्ञानांशाभिव्य क्तिरिवक्रियाभिरानंदांशाभिव्यक्तिमात्रंक्रियते नोत्पत्त्यादिकमितिभावः ननूत्पत्त्याद्यभावेऽपिमायामलापाकरणेनविकार्यत्वमेवस्यात् व्रीहि णामिवतुषापाकरणेनेत्याशंक्याह मायाअभिमुखेस्थातुंविलज्जमानेवयस्मात्परैतिदूरतोऽपसरति ॥ ४७ ॥ तस्मादेवंभूतेभगवतिनियमितमनसां कृतार्थानांनकिमपिकृत्यमस्तीत्याह सहांचतीतिसध्यक् सहचरंमनः यंप्रतिनियम्ययस्मिन्स्थिरीकृत्य यतयः यत्नशीलाः कर्तोभेदः तन्निरासो ऽकर्तः तत्रहेतिंसाधनंजह्युःत्यजेयुः अनुपयोगात्तन्नाद्रियंतइत्यर्थः उपयोगाभावेनसाधनानादरेदृष्टांतः निपीयतेऽस्मिन्निति निपानंकूपः तस्यख नित्रंखननसाधनंयथास्वयमेवपर्जन्यरूपेणविराजमानइंद्रोनादत्तेतद्वदिति यद्वा स्वेनैवराजतइतिस्वराट् दरिद्रः सयथाइंद्रः समृद्धःसन् कर्मका रदशायांगृहीतंनिपानखनित्रंजहाति तद्वदित्यर्थः ॥ ४८ ॥